

Mirosława Gralla-Kaperzyńska**Wizytator ds. ewaluacji****Warmińsko-Mazurskie KO**

W dniach 6-13 listopada 2011 r. uczestniczyłam w wizycie studyjnej wizytatorów ds. ewaluacji w ramach projektu „Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły, etap III” w Swansea (Walia/Wielka Brytania). Celem tego wyjazdu było poszerzenie wiedzy z zakresu walijskiego system edukacji oraz prowadzonego nadzoru pedagogicznego. W związku z powyższym odbyły się spotkania z przedstawicielami władz oświatowych, szkół i uczelni wyższych. Mogliśmy zapoznać się z realizowanym tam procesem ewaluacji podczas spotkań w szkołach, gdzie mieliśmy możliwość porozmawiania z dyrektorami, nauczycielami oraz uczniami. Zostaliśmy także zapoznani z całą procedurą ewaluacji podczas wizyty w Estyn czyli Jej Wysokości Inspektoracie Edukacji i i Przygotowań w Walii. Na temat ewaluacji rozmawialiśmy także z pracownikiem departamentu do spraw edukacji miasta Swansea. Mieliśmy także możliwość gościć w polskiej szkole oraz Regionalnym Partnerstwie Ucznia się – RLP.

Podczas spotkania w Departamencie Samorządu ds. Edukacji Miasta Swansea poznaliśmy główne założenia struktury edukacji Walii, prowadzone systemowe działania związane z nadzorem pedagogicznym, a więc inspekcjami prowadzonymi w szkołach. Samorząd regionu Swensea, jako jeden z 22 w Walii, odpowiedzialny jest za nadzorowanie 84 szkół podstawowych (od 3 do 11 roku życia) i 15 szkół średnich (od 12 do 16 roku życia).

Walijski system edukacji obejmuje ośrodki edukacyjne, do których uczęszczają dzieci do lat 3 (odpowiednik polskich żłobków). Dzieci 3 i 4 letnie uczęszczają do oddziałów przedszkolnych zorganizowanych w szkołach podstawowych. Przedszkola nie są obowiązkowe, ale każdy z rodziców ma prawo zapisać dziecko, które ukończyło 3 lata do przedszkola i zostaje ono przyjęte. Pobyt dziecka może trwać pół dnia. Po ukończeniu 5 lat dziecko rozpoczyna obowiązkową naukę w tzw. klasie wstępnej. Nauka dzieci 6 i 7- letnich

nazywa się pierwszym etapem kluczowym, zaś od 8 do 11 roku drugim etapem kluczowym. Na zakończenie obu etapów sprawdzany jest poziom wiedzy i umiejętności uczniów z wykorzystaniem testów przygotowanych przez firmę zewnętrzną. W związku z niskimi wynikami nauczania w szkołach walijskich, opracowano system wsparcia i interwencji, oparty na pracy liderów systemowych, którymi głównie są dyrektorzy najlepszych szkół w regionie, opracowano także procedury obowiązujące przy zamykaniu i otwieraniu szkół.

Inspekcja w szkołach walijskich przeprowadzana jest zgodnie z obowiązującą procedurą przewidującą następujące elementy:

- powiadomienie dyrektora szkoły o zamiarze przeprowadzenia inspekcji na 4 tygodnie przed jej rozpoczęciem,
- obowiązek przekazania przez szkołę jej dokumentów, w tym raportu z autoewaluacji, schematu organizacyjnego szkoły, planowania pracy i polityki szkoły,
- przekazanie dyrektorowi na 4 dni przed rozpoczęciem inspekcji tzw. komentarza przedinspekcyjnego, czyli dokumentu powstałego na bazie otrzymanych dokumentów szkolnych i określającego ścieżki badawcze w danej szkole,
- inspekcja trwa tydzień,
- liczba inspektorów jest zależna od wielkości szkoły i zakresu badań (od 7 do 15),
- w ostatnim dniu inspekcji przeprowadzane jest spotkanie inspektora ze starszą kadrą szkoły oraz reprezentantem Departamentu Edukacji samorządu lokalnego,
- po przeprowadzeniu części badawczej następuje opracowanie raportu i opublikowanie na stronie internetowej.

Raport z inspekcji obejmuje trzy części tj.

1. standardy, wyniki egzaminów, poziom wiedzy uczniów kończących szkołę,
2. jakość programów nauczania, jakość wsparcia dla dzieci,
3. jakość przywództwa i zarządzania w szkole.

Cały proces inspekcji zmierza do ustalenia odpowiedzi na pytanie: „Jak dobrze znamy swoją szkołę. Zespół inspektorów określa zakres przygotowania szkoły do inspekcji, m.in.

wskazuje osoby do rozmowy z inspektorami: rodziców, dzieci, przedstawiciela rady zarządzającej szkołą, przekazuje polecenia wypełnienia ankiety przez rodziców i uczniów oraz przekazania ich do inspektoratu. Na tydzień przed inspekcją szkoła przekazuje głównemu inspektorowi następujące dokumenty: informacje o kontekście działania szkoły (liczba uczniów, nauczycieli, sprawowane przez nich funkcje, charakterystyka rejonu z którego pochodzą uczniowie), kopię autoewaluacji, kopię planu rozwoju szkoły, szczegółowy plan lekcji w dniach inspekcji.

Inspektorzy podczas inspekcji poszukują odpowiedzi na trzy pytania kluczowe:

1. Jakie wyniki osiągają uczniowie, czy osiągają standardy, jaka jest atmosfera w szkole, jak radzą sobie dzieci itp.
2. Doświadczenia związane z uczeniem, stosowane metody, wsparcie uczniów, wskazówki do uczenia się.
3. Jakość zarządzania i przywództwo.

Raport zawiera informacje odnoszą się do tego, jak aktualnie radzi sobie szkoła i jaki jest jej plan na przyszłość. W trakcie inspekcji na obserwacje przeznaczają się od 30 do 50% czasu całej inspekcji. Wiele uwagi inspektorzy poświęcają na rozmowy z dziećmi np. ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi lub z dziećmi, dla których język angielski jest drugim językiem. Obserwowane lekcje podlegają ocenie w skali czterostopniowej. Ocenę (wyjątkowa, dobra, adekwatna lub niezadowolająca) przekazują nauczycielom zaraz po lekcji. Poza tym inspektorzy prowadzą rozmowy z pracownikami niepedagogicznymi, starszą kadrami szkoły, przedstawicielami departamentów przedmiotowych.

Wyniki ewaluacji mogą być określone w 4 stopniowej skali:

- Wspaniale - dużo mocnych stron i przykłady dobrych praktyk;
- Dobrze – dużo mocnych stron, brak ważnych obszarów do naprawy;
- Wystarczająco – więcej mocnych niż słabych stron;
- Niezadowolająco – więcej obszarów do poprawy niż mocnych stron.

Walijski Inspektorat (Estyn), to ciało całkowicie niezależne od władz rządowych, a inspektorzy są mianowanymi przez Królową pracownikami służby cywilnej. Kolejni

ministrowie do spraw oświaty rządu walijskiego, korzystają z raportów rocznych Inspektoratu, dokonując sugerowanych zmian w zakresie pracy szkół, zapraszają inspektorów na spotkania grup roboczych w charakterze doradców. Inspekcji podlegają także lokalne władze samorządowe, pod których opieką znajdują się ewaluowane szkoły. W przypadku złych wyników przedstawionych w raportach po inspekcji, minister może podjąć decyzję o wprowadzeniu wskazanego przez siebie komisarza, który będzie zarządzał oświatą w tym samorządzie.

W trakcie wizyty studyjnej odbyliśmy także spotkanie z przedstawicielami Regionalnego Partnerstwa Uczenia się – RLP w miejscowości Llanelli. Jest to jedyna taka instytucja działająca na terenie Walii i Wielkiej Brytanii. Nowatorstwo jej działań polega na partnerstwie w organizacji szkoleń, tak by każda instytucja lub organizacja nie prowadziła tych samych działań. Partnerzy porozumiewają się w zakresie jakości szkoleń (kto je powinien zorganizować, by były one na jak najwyższym merytorycznym poziomie). Strategia działania tej instytucji koncentruje się wokół rewitalizacji regionu w zakresie edukacji, współpracy z organizacjami oraz instytucjami lokalnymi oraz pozyskiwania funduszy unijnych w celu jak najlepszego wykorzystania ich w regionie.

Podczas całej naszej wizyty wędrowkę po ziemi walijskiej organizowała nam bardzo sympatyczna i kompetentna Alison Jenner, pracownik samorządu lokalnego. Udzielała nam rad, pomocy i czyniła to zawsze z uśmiechem na twarzy. Na uwagę zasługuje fakt, że przez cały czas wizyty studyjnej w Walii mieliśmy poczucie profesjonalnej, sympatycznej opieki i współpracy ze strony pani tłumaczki i pań z Uniwersytetu Jagiellońskiego tj. Anny Kostrubały-Brak i Joanny Kotlarz.